

(א) [מוספתא פ"א], (ב) [לקמן טו: טז, תל: כד: מת: א], [בבבא לז: ז'א], (ד) [מ"א: ב'שדה: א] [שמות כג, ו] [ב'פס': כהה"פ: (ו) [מ"א: כ'הה"פ: ח] [שע"ן] [מסופות לקמן טז: ד"ה סולת].

ג'ליון הש"ס

גב' ובפירוקא דאביי לביי. עיי' לקמן דף טז ע"א תוס' ד"ה מילא ר"ע: א"ן דהא א"ל שמואל ב"ר לקמן דף טו ע"ב ודף ט"ז ע"ב:

רבינו הננאל

ולא קבילו עלייהו נטרודתא דנויקין. דמיר תרדא משלם לשומרין תם חצי נוק ומודע נוק שלם. ואם קבילו עליהו גם שמירת נוקין בעל השור פטור. ויכול למימר ליה אלו אויב לאחריני אתון בעיתו לשלומי השתא דאויב לתרדא דידכו בעינא לשלומי לבו. ויכון שקבילו בשומרים שמירת נויקין, נפרץ ביום ויצא חייבין השומרים, נפרצה בלילה או שפירצהו שמירת ויצתה הויקה פטור. ואקשי' על ר' אלעזר הא דהני רב יוסף פריך השותפין והפונדק חייב בה על השן ועל הרגל. ופריך במיחותה לזה לזה לפירות ולא לשוורים. דאי לא תימ' הכי, ה"א דתניא ב' כללות היה ר' שמעון ב' אלעזר אומי' בנוקין. כל שתוא רשות לניוק ולא למויק, חייב בכל. למויק ולא לניוק, פטור בכל. לזה לזה כגון חצר השותפין והבקעה, פטור בה על השן ועל הרגל. קתני מיהא על פטור בה על השן ועל הרגל, קשיין אהודרי. אלא הא דתני ר' שמעון בחצר המיוחדת לנשיאין ב'ן לפירות בין לשוורים. והתני רב יוסף בחצר המיוחדת לנשיאין לפירות ולא לשוורים, ופשוטה היא. ואמרי' כיון דרשית ליה למתניהא, שני נמי לאמראי ואימ' רב חסדא דחייב על השן ועל הרגל בחצר המיוחדת לפירות ולא לשוורים, ור' אלעזר דחייב על השן ועל הרגל בחצר המיוחדת לפירות ולא לשוורים, ור' אלעזר דפטור בחצר המיוחדת לפירות ולא לשוורים, ואם תמצא לומי פליגי, בקשיא ד' זורא דאמי' כיון דמיוחדת לפירות לאמראי אהודרי. ובער שבויה אחר ולימא, ופריך אבוי כיון דאינה מיוחדת לשוורים שדה אחר קרינא ביה. ר' אלעזר כר' זורא ורב חסדא כאבוי, גופה, ו' כללות היה ר' שמעון בן אלעזר [אומר, בנויקין] כל שהוא רשות לניוק ולא למויק חייב בכל. וייקין מולא קתני חייב על הכל

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא יד.

ולא קבל עליו שמירה נוקיו. אם זיק הוא את אחרים: איני והא פני רב יוסף. ארבע אלעזר פריך: והפונדק. צית גדול שרגלין אורחים ואכסנאין ללון בו ואם הזיק זה את זה חייב אשן ורגל ולא הוי כרה"ר דהואיל ואינו מיוחד לדרכן ב' כשדה' אחר קרינן ציה שהרי ע"י שכירות הם דרים שם: וסבירא דמתניתא לא פליגי. דליכא ברייתא דקאי כוומי והתניא ד' כללות כו': חייב צבל. לקמן מפרש שאפילו קרן תמה משלם נוק שלם הואיל ונכנס לרשותו והזיקה: פטור מכל. דאמר ליה תוך ברשותי מאי צבי: על השן ורגל. דלא קרינן ציה בשדה אחר' דמשמע שהיא מיוחדת לניוק אבל על הנגיפה ועל הנגיפה והנשיכה והרציצה והבעיטה שהן מולדותיו של קרן תם משלם חצי נוק דכרה"ר הוא שהרי לשניהן רשות בו: לא לזה ולא לזה. מפרש לקמיה דאמי של שניהן אלא של אחד מהן של נוק: חייב זה על השן ועל הרגל. ג"ש: ועל הנגיפה כו'. ולקמן פריך הא תנא רישא דבבבא חצי נוקין אפילו קרן תמה משלם ג"ש: פטור זה על השן ועל הרגל. והיינו כר' אלעזר: וקפריך גמרא קשיא אהודי: כי טיבא הויא. לפטור: בחצר המיוחדת לזה ולזה. לפירות ולשוורים דהיא ליה חצר השותפין לגבי שן ולגבי קרן הלכך בשן פטור כרה"ר וכן תמה ח"ג כרה"ר' משלם: ודרי יוסף בחצר המיוחדת כו'. דהיא חצר הנזק שלם היה לו להכניס שם שוורים ולא דמי לרה"ר: פונדק אינו מיוחד לשוורים לפי ששם מונחת פריגמטא של שוורים ואינו מניחין לייכנס שם שוורים שלא יחפסו ועטפו כליהם: סתם צקעה רחופו שם שוורים: כענין שדה אחר וליכא. שהרי יש למויק רשות זה להכניס פירותיו: שאל ברשות שלם היה לו רשות לשוורים: אמוראי נמי לא פליגי.

HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

ולא קבל עליו שמירת נוקיו אי הכי אימא סיפא נפרצה בלילה או שפרצוה לסמים ויצתה והזיקה פטור הא ביום חייב הא לא קבל עליו שמירת נוקיו הכי קאמר "אם קבל עליו שמירת נוקיו חייב נפרצה בלילה או שפרצוה לסמים ויצתה והזיקה פטור אינו והא תני רב יוסף חצר השותפים והפונדק חייב בהן על השן ועל הרגל תיובתא דרבי אלעזר אמר לך רבי אלעזר ותסברא מתניתא מי לא פליגי והתניא ארבעה כללות היה ר' שמעון בן אלעזר אומר בנוקין יכל שהוא רשות לניוק ולא למויק חייב בכל דמויק ולא לניוק פטור מכל יזוה ולזה כגון חצר השותפים והבקעה פטור בה על השן ועל הרגל על הנגיפה ועל הנגיפה ועל הנשיכה ועל הרביצה ועל הבעיטה תם משלם חצי נוק מועד משלם נוק שלם לא לזה ולא לזה כגון חצר שאינו של שניהם חייב בו על השן ועל הרגל על הנגיפה ועל הנשיכה ועל הנגיפה ועל הרביצה ועל הבעיטה תם משלם חצי נוק מועד משלם נוק שלם קתני מיהת חצר השותפין והבקעה פטור בה על השן ועל הרגל קשיא אהודי כי תניא הריא יבבבא לפירות לזה ולזה בין לפירות בין לשוורים הריא דרב יוסף יבבבא נמי דקתני הכא דומיא דפונדק וקתני התם דומיא דבקעה שמוע מינה מתקוף לזה רבי זורא כיון דמיוחדת לפירות הא בעינן ובער בשדה אחר וליכא א"ל אבוי כיון דאינה מיוחדת לשוורים שדה אחר קרינא ביה א"ל רב אחא מדרפתי לרבינא לימא מדמתניתא לא פליגי אמוראי נמי לא פליגי אמר ליה אין ואם תמצא לומר פליגי בקושיא דרבי זורא * ובפירוקא דאבוי פליגי: גופא ארבעה כללות היה רבי שמעון בן אלעזר אומר בנוקין כל שהוא רשות לניוק ולא למויק חייב בכל על הכל לא קתני אלא חייב בכל בכולי נוק מני * רבי טרפון היא דאמר משונה קרן בחצר הנזק נוק שלם משלם אימא סיפא לא לזה ולא לזה כגון חצר שאינו של שניהם חייב בה על השן ועל הרגל מאי לא לזה ולא לזה אילימא לא לזה ולא לזה כלל אלא דאחר והא בעינא ובער בשדה אחר וליכא אלא פשימא לא לזה ולא לזה אלא דחד וקתני סיפא תם משלם חצי נוק מועד משלם נוק שלם אתאן לרבנן דאמרי משונה קרן בחצר הנזק חצי נוק הוא דמשלם רישא רבי טרפון וסיפא רבנן * אין דהא אמר ליה שמואל לרב יהודה ג' שנינא שבוק מתניתין ותא אבתראי רישא רבי טרפון וסיפא רבנן רבינא משמיה דרבא אמר כולה רבי טרפון היא ומאי לא לזה ולא לזה לא לזה ולא לזה לפירות אלא דחד לזה ולזה לשוורים דלגבי שן הויא לה חצר הנזק לגבי קרן הויא לה רשות הרבים א"ה ארבעה שלשה הוו אמר רב נחמן בר יצחק שלשה

ולא קבל עליו שמירת נוקיו. ואם תאמר כיון ללא קביל עליה פשיטא דתם משלם חצי נוק ומועד משלם נוק שלם יש לומר דסקלא דעתך דשמירת נוקין דעלמא לא קביל אבל אנוקין לתורא דשאל גופיה סלקא דעתך שקבל וליפטר משאלי:

מ"א פליגי. הוי מני לאוקמי הדיא דרב יוסף לא לזה ולא לזה לשוורים ולפירות דחד: ל"א לזה ול"א לזה פירות אלא דחד. ר"ת גרים לא לזה ולא לזה לשוורים דגבי שן הויא חצר הנזק שהזיק פירות אבל גבי שוורים ה"ל קרן כרה"ר כיון שלא היה להם רשות לייכנס ולי"ג כמו שכתוב בספרים ולזה לזה לשוורים דל"כ גבי שן לא היה לו ליחשב חצר הנזק כיון שיש רשות לכל חד וחד להכניס שם שורו כדמוכה לעיל ולא צבי לאוקמא לזה ולזה לפירות ולא לשוורים ללא כר' זורא ועוד דלישנא לא משמע הכי):

א"י הכי ארבעה פלישה הוו. בשלמא לשמואל דמוקי רישא רבי טרפון וסיפא רבנן אנטריך סיפא לאשמעינן לאפוקי מדרבי טרפון אלא לרבינא לא לריכא כלל דלגבי שן הוי חצר הנזק שמעינן מכל שהוא רשות לניוק וקרן כרה"ר שמעינן מחצר השותפין והבקעה: פרה

הריא דרב יוסף פריך השותפין והפונדק חייב בה על השן ועל הרגל. ופריך במיחותה לזה לזה לפירות ולא לשוורים. דאי לא תימ' הכי, ה"א דתניא ב' כללות היה ר' שמעון ב' אלעזר אומי' בנוקין. כל שתוא רשות לניוק ולא למויק, חייב בכל. למויק ולא לניוק, פטור בכל. לזה לזה כגון חצר השותפין והבקעה, פטור בה על השן ועל הרגל. קתני מיהא על פטור בה על השן ועל הרגל, קשיין אהודרי. אלא הא דתני ר' שמעון בחצר המיוחדת לנשיאין ב'ן לפירות בין לשוורים. והתני רב יוסף בחצר המיוחדת לנשיאין לפירות ולא לשוורים, ופשוטה היא. ואמרי' כיון דרשית ליה למתניהא, שני נמי לאמראי ואימ' רב חסדא דחייב על השן ועל הרגל בחצר המיוחדת לפירות ולא לשוורים, ור' אלעזר דחייב על השן ועל הרגל בחצר המיוחדת לפירות ולא לשוורים, ואם תמצא לומי פליגי, בקשיא ד' זורא דאמי' כיון דמיוחדת לפירות לאמראי אהודרי. ובער שבויה אחר ולימא, ופריך אבוי כיון דאינה מיוחדת לשוורים שדה אחר קרינא ביה. ר' אלעזר כר' זורא ורב חסדא כאבוי, גופה, ו' כללות היה ר' שמעון בן אלעזר [אומר, בנויקין] כל שהוא רשות לניוק ולא למויק חייב בכל. וייקין מולא קתני חייב על הכל

דמשמע על הקרן אע"ג שהוא תם אמא לאשמעינן דחייב ג"ש: רבי טרפון היא דאמר. לקמן בפרק כ"ד (דף כד:): משונה קרן בחצר הנזק ג"ש משלם. קרן תמה וכל מולדותיה קרי משונה הואיל ושינוי את וסתן שלם היו דרכן לכך: אלא דאחר. שאינו לא ניזק ולא מויק וקתני חייב על השן והא בעינן שדה אחר: אלא דהא מייניסו. כלומר דניזק: הא א"ל שמואל לרב יהודה כו'. לקמן [טו:] גבי חמשה ממין: צבוק מסינסיין. לא תטרטח לשנוי חדר תנא: וסא אכסנא. ואימא כוומי דלוקי חנא רישא רבי טרפון וסיפא רבנן וד' כללות דקאמר ר"ש תני מייניסו בחד דוכתא חד כר' טרפון וחד כרבנן: אלא דחד. דניזק: דלגבי שן הויא חצר הנזק. וחייב המזיק צבוקי שן שהרי לגבי פירות אינה אלא דניזק: ולגבי קרן הויא רה"ר. שהרי ברשות הכניס שם שורו ומשום הכי הוא משלם חצי נוק ותו לא: ג' כללות הוו. דהאי כלל בתרא שמעינן ליה מתמאי דכיון דלגבי שן הויא חצר הנזק למה ליה למתני חייב על השן הא תנא ליה רישא כל שהוא רשות לניוק ולא למויק חייב בכל. וייקין מולא קתני חייב על הכל

עין משפט גר מצוה

קלח א מיי פ"ד מהל' עין ממון הלכה י סגנו עקב סו פח טו"ש"ע ח"מ סימן שזו סעף ח וסימן שמו: קלח ב ג מיי פ"ה שם הלכה י סגנו שם טו"ש"ע ח"מ סימן שפט ע"ב: קב ד ה מיי שם הל' ח טו"ש"ע שם סעף יא: קבא ו מיי שם הלכה ט טו"ש"ע שם סעף י"ב: קבב ז מיי שם הלכה ח ועין גימ' טו"ש"ע שם סעף יא: קבב ח מיי שם טו"ש"ע שם סעף י"ג: קבב ט מיי שם הלכה ט טו"ש"ע שם סעף י"ד:

תורה אור השלם

1. כי יבער איש שדה או קרם ושלח את בעירו ובער בשדה אחר מישב שדהו ומיטב פרמו וישלם: שמות כב ד

רבינו הננאל (המשך)

רממשע על קרן ועל השן ועל הרגל, אלא קתני חייב בכל דמשמע בכל הנזק, שמעינן מינה דלדי טרפון היא דאמי' קרן בחצר הנזק נוק שלם משלם. והא דר' טרפון בפרק ביבוי דקתני לא לזה ולא לזה, אלא דחד מנייהו והוא דניוק וקתני תם משלם חצי נוק. ורישא ר' טרפון וסיפא רבנן אן, האמי' ליה שמואל לרב יהודה שבוך תמני ותא בתראי, פירושו בשמורה שאחרי זאת כו'. ובא רבינא ותירצה הכי, כגון חצר המיוחדת לפירות לאחד ולשניהן לשוורים, דלגבי שן הויא לה חצר הנזק לבדו, ולגבי קרן הויא לה רשות הרבים, ואקשי' עליה אי הכי ד' כללות ג' למויק חייב בכל. למויק ולא לניוק פטור בכל. לזה לפירות חייב בכל א. ולשניהן ולשוורים תם משלם חצי נוק מועד משלם נוק שלם הנה ג' דינים.

(א) נראה לדעות ר"ת לומר, שהלך מיוחדת לפירות רק לאחד מבתי הסג שהוא חצר השותפין. וכל מייד המזיק על הכל, היינו שן ורגל וכן היכא שהלך הוא רשות לנשיא

לשוורים. (ב) נראה לדעות ר"ת לומר, שהלך מיוחדת לפירות רק לאחד מבתי הסג שהוא חצר השותפין. וכל מייד המזיק על הכל, היינו שן ורגל וכן היכא שהלך הוא רשות לנשיא לשוורים.